

[Carl P. Jensen.]

havde kvalificeret arbejdskraft i tilstrækkeligt omfang, men det har ændret sig og ændrer sig år for år. De seneste opgørelser over det samlede mandmånedforbrug inden for bygge- og anlægssektoren viser en overvægt af grønlandsk arbejdskraft på omkring 10 pct. i forhold til den udsendte arbejdskraft.

GTO har i perioder efterlyst grønlandsk arbejdskraft. Alligevel oplever vi en betydelig ungdomsarbejdsløshed, ligesom mange byer har en mere permanent ledighed, og man må alvorligt overveje, om ikke den udsendte arbejdskraft i endnu højere grad kan erstattes af hjemmehørende arbejdere.

Men samtidig må man også erkende, at det har været vanskeligt at bemante den grønlandske fiskerflåde. Landsrådsmedlem Jørgen Olsen fra Holsteinsborg har ofte fremhævet dette problem og har peget på nødvendigheden af at formå de unge til at forstå, at fiskeriet ikke kan betragtes som et ringere erhverv end andre erhverv. Det grønlandske fiskerierhverv er et hårdt erhverv. Det udføres i det mest barske klima, der kendes, hvor vejret og isforekomster kan sætte hele erhvervet ud af spil. Alligevel søger danske og navnlig fremmede fiskere år efter år til de grønlandske farvande. Af den samlede fangst i de grønlandske farvande, der senest er opgjort til 360.000 t på årsbasis, har den grønlandske andel ligget på en 6-7 pct., og derfor tror Grønlandsrådet fortsat på, at investeringer i havgående fartøjer, der gør det muligt at nå ud, hvor fisken er, vil forøge grønlændernes muligheder for at opnå en større andel af den samlede fangst ved Grønlands vestkyst.

Ministeren pegede også på, at man efter nyordningen i 1950'erne regnede med privat initiativ, men det blev inden for det område, der var lettest at komme til, nemlig handelen. Mange havde håbet på, at denne foretagsomhed kunne være inspirerende for den grønlandske befolkning, men grønlænderne har haft vanskelighed ved at konkurrere med indvandrere. G-60 udvalget havde denne udvikling for øje, ikke mindst i lys af den dominans, der allerede under udvalgets arbejde kunne konstateres, og man siger også i betænkningen, at man ved forskellige positive foranstaltninger må kunne forbedre de grønlandske erhvervsdrivendes chancer for at gøre sig mere gældende. Man siger

endog, at det vil være en selvfølge, at KGHs og GTOs medarbejdere må være indstillet på at vejlede de grønlandske erhvervsdrivende mest muligt. Og endelig siges det, at hvor betingelserne for at overdrage statens virksomhed til private er til stede, må grønlændere have en fortrinsret. Ja, det siges endog, at det må gælde også i de tilfælde, hvor anmodning om overtagelse måtte foreligge fra mere kvalificerede ikke-grønlændere. Stærkere kan en fortrinsret vel ikke fremhæves, men nu gælder det om også at omsætte det i praktisk handling.

Man kan ligesom spore, at ministeren er bekymret over, at private, herunder brugsforeningerne, er mest interesserede i at overtage de overskudsgivende foretagender, hvilket — siger ministeren — indebærer en risiko for, at staten vil stå tilbage med de steder, der giver underskud. Jeg er nu ikke helt sikker på, at ministeren har politisk dækning, hvis han udsætter sig for denne risiko. Det står jo enhver frit for at etablere sig i Grønland, også når det drejer sig om at oprette brugsforeninger; men ministeren må have for øje, at de gode aktiver, de overskudsgivende virksomheder, yder et vist bidrag til de mange underskudsforretninger, som ingen ønsker at overtage. Og her synes jeg også G-60 betænkningen er meget klar, for den siger, at overdragelse af enkeltvirksomheder til private ikke må finde sted, hvis en sådan overdragelse medfører, at det offentliges udgifter til resterende anlæg inden for samme virksomhedsgren bliver urimelig byrdefulde. Der må, siges det, anlægges rimelige driftsøkonomiske synspunkter inden for den offentlige sektor.

I sin omtale af KGH siger ministeren, at dens fremtid må influere på planerne om at lade KGH eller en del heraf flytte til provinsen. Gennem ministerens udtalelser til pressen ved vi, at man fra visse sider forventer en principdebat herom ved denne lejlighed. Det synes jeg ikke man kan sige der er lagt op til med disse — jeg havde nær sagt — intetsigende bemærkninger, og det berører jo heller ikke Grønland direkte, om KGH ligger det ene eller det andet sted.

Det er vel næppe mere end 4 år siden, at indenrigsministeren som menigt medlem af tinget rejste spørgsmålet om udflytning af KGH med henblik på at få placeret denne virksomhed i Hanstholm, dvs. hans valg-